

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
Helyben házhoz hozva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 26.

Nemzeti ünnepek.

A nemzeti érzület szokatlanul nagy fellángolásának idejét éljük. Pár hónapja, hogy folyton ünnepelünk. Ünnepeink a költőt, ki félszázaddal ezelőtt elhunyt a csatateren, a hősokeket, kik vele együtt haltak s azóta már nemzeti hősokeké váltak, a szent életű királyt, a magyar királyság megalapítóját, a lengyel szabadsághőst, ki Nagyváradon lelte vértanu halálát, a halhatatlan érdemű költőt, ki egy dicsőséges munkás élet után hunyt el mindenki által bálványozva. És nem sokára még visszazárunk tekintetünk a múltba, évszázadokkal ezelőtti időkre, a mohácsi csataterre, a hol először véreztek el a nemzet legjobbjai, hogy azt hitték, a nemzet sohasem támad fel többé. Tanúságot nyújt minden idő, a jelen úgy, mint a közel múlt és a rég múlt. Nekünk kedves a történelmünk minden része, mert nemzeti alapvonásunk nyilvánul minden kis töredékében. Kisebb és nagyobb hőseink nincsenek, mert mindegyik azt cselekedte, a mit az adott helyzetben tehetett.

És most e fáklyák fellobognak, a nemzeti közérzet élészti lángjukat. A kor szelleme emelkedett, mint a milyen a nagy korszakoké szokott lenni.

Ez az emelkedett, hazafias hangulat menti meg az elposványosodástól a nemzetet. A társadalom új munkára kész a felbuzdulás nyomán megsokszorozódott akarat erejével. Kifejti szerveit és lelkes szemeivel hamarabb felkutatja a bajt, hol segítnie kell. Untig beszélünk arról, hogy más államokban minden, de minden a társadalom vállain nyugszik és az államhatalomnak csak kevés támogató szerepe van a kormányzásban, a közoktatásban, a jogrend terén. Ettől az ideális állapottól mi igen messze állunk, mert nincs energiánk s nincs önállóságunk. A hazafias érzés erőt önt a társadalomba, mint a hogy erőt öntött a nagy időkben, a midőn minden egyes bizott magában s ez óriási tettek kivételére képesíté.

A nemzeti öntudatnak nincs nagyobb fejlesztője, mint e nemzeti ünnepek, melyek összehozzák a magyart a magyarhoz. Különböztet sem mondható, hogy bennünk a nemzeti öntudat tulteng, sőt a nemzetiségi vidékeken legnagyobb veszedelmünk a nemzeti öntudat hiánya. A mi sajátos helyzetünkben nagy veszedelmet jelent ez az egész magyar fajra, mely csak úgy maradhat meg, ha nem hagyja magáról lekoptatni a nemzeti zománcot.

Hogy ezt elveszítsük, arra talán sokkal több az alkalom, mint a mennyi bennünk a szívósság azt megtartani. Erre irányzott

törekvést találunk bent az országban is körös-körül, a külfölddel való érintkezésünk is megköveteli a maga részét, a nemzeti jelleg pusztításában.

Még jó, hogy a magyarnak érző szive van, mely fel tud melegedni egyszerre a nemzeti dicsőség tüzeiben s leolvad róla minden, a mi köznapjain rátapadt. És ha egyszer ott érzi magát abban a hazafias körben, lengő zászlók alatt, zöldkoszorus emelvény előtt, melyről oly szépen, tisztán válogatott kifejezésekben hangzik le az egyenlőség, a szabadság, testvériség, hazaszeretet jelszavai, átmelegedve ezen, nem fog rajta, nem lohasztja le kedvét semmi cinizmus. A kifejezések, melyek az emelvényről hangzanak le, — talán banálisak a modern kor sok fia előtt, de más azt átérzeni és kihűlt szívvél hallgatni. Csak lobogatok zászlók és repüljétek ti szárnyas szavak, nagy szükség van rátok és akad még szív, mely lelkesedni tud rajtatok.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete

mind komolyabban lép előtérbe. Az alapítványok jegyzése serényen folyik s máris jelentékeny eredmény látható. Legújabbán jegyeztek: A hercegprímás 10.000 koronát, a csanádi káptalan 1000 koronát, gróf Teleky Arvéd 1000 koronát, Makkfalvay Géza 1000 koronát, gróf Széchenyi Viktor 5000 koronát, gróf

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Rulikovszky Kázmér.

Irta: Zsák I. Adolf.

Utolsó szabadságharcunk második évének, mikor annyi szív, midőn annyi hős mégsem hiába ontta vért, ötvenedik évfordulóját üli a nemzet.

Ami Kodrust a mélybe taszította, Horatiusokat a hidon biztatta, Regulust a biztos halálra, Karthagóba visszavezette, nem kicsiny erő az.

Ugyanezen erő: a hazaszeretet ötven év előtt nem egyeseket, de az egész a Kárpátok s Adria között élő nemzetet, mint egy embert állította talpra, hogy a veszélyben forgott ezeréves hazát, alkotmány és nemzet függetlenségét megvédje az egész felkelt nemzet halála árán is.

És fegyvert fogott az ifju és agg; szegény és gazdag, világi és pap . . . valamennyien Kodrusok, Horatiusok és Regulusok . . .

S minthogy csatájok a védelmezett népjog csatája volt, joggal számított a nemzet a testvér népek, különösen Lafayette nemzetének segélyére. És mi történt?

Az előbb kilencz, majd tíz nép ellen küzdő magyar magára maradt . . .

*A Kárpátoktól le az Al-Dunáig
 Egy bőszt üvöltés, egy vad zivatar!
 Szátszort hajával, véres homlokával
 All a viharban maga a magyar.*

Mondtuk a magyar joggal számított azon testvér népek segélyére, kiket a vadság és zsarnokság lánczai nem tartottak vissza.

Mert:

»Ha nem születtem volna is magyarnak
 E néphez állnék ezennel én,
 Mert elhagyott, mert a legelhagyottabb
 Minden népek közt a föld kerekén»

De mi is a vagyon annak, ki dus asztal mellett nőtt fel? mi a bájos természet, ha szabadon élvezhetjük szépségeit? és mi a szabadság annak, ki nem ismeri a lánczokat?

Kérdezzük meg a koldust, ki napok óta nem evett; a beteget, ki a felkelő napot évek óta nem látta; és kérdezzük meg a rabot, ki fél életén át csörteti bilincseit. Meg fogják mondani!

És így történt, hogy a magyart csak az a nép segítette, mely szabadságát félszázad óta elvesztvén, keserves rabságban ismerte meg annak becsét: a lengyel.

Igen! egyedül a lengyel tanult eleget, egyedül ő fog abba a táborba sietni, melynek bajnokait a szabadság, műveltség és jog lelkesítik csatára.

Mindenkori tartozás, valahányszor szabadságharcunkról szó esik, megemlékeznünk a lengyel bajnokokról, kik velünk együtt szolgálták a szabadság ügyét, a kik véreket ontották küzdelmünkben.

A dicső hazátlan bajnokok, a kikben mintha a középkor leventéi támadtak volna fel! Foglalkozásuk a harc kizárólag; oda mentek a hol erre tért találtak. Rajongók ezek is mint

a középkoriak. Mindkettőnél eszköz volt a harcoklás egy dicsőbb, nagyobb, szentebb célra: ezeknél a vallás, az egyház megvédésére; azoknál pedig a szabadság kivívására, eltiport hazájuk felszabadítására.

Ki győzné számba venni a névtelen félisteneket a lengyelek közül, kik hazánk földén oly számosan és dicsőn onták véreket?

És termelt a magyar-lengyel világség virágokat, milyeneket Európa még nem látott; volt benne oly erő, mely mindenek ellenállott . . . csak az armánynak nem . . . és ez buktatá meg ügyünket.

* * *

Világosnál szabadságharcunk szomorú, gyászos véget ért. Rettenetes vihar következett erre, mely ledönté alkotmányunkat, romokat, sirhantokat hagyva maga után. Sötét véres fellegek kavargtak felettünk, mintha minden pillanatban a lent elterjedt pusztulásra, nyomorra, kivántak volna szakadni. Menyörgés fojtá el az elkéseredés jaj szavát. A hon és hű hazafiak, a győzelmi mámorában okatlanul kegyetlen hatalom kénye-kedvének voltak kiszolgáltatva, mely nem ismert jogot, nem ismert féket. El-nézésre nem számíthatott sem a paloták fénye, sem a kunyhók nyomora, sem az egyház gyermeke, sem a világi férfiú. A rabláncz volt talán a legenyhébb eszköz . . .

A hóhér megkezdte működését. A haza szabadságáért vívott küzdelemben résztvettek egymásután végeztek ki s midőn az utolsó halál-

Teleky Sámuel 5000 koronát, gróf Szapáry László 5000 koronát, gróf Széchenyi Géza 3000 koronát, gróf Széchenyi Sándor 1000 koronát, gróf Széchenyi Bertalan 3000 koronát, gróf Apponyi Géza 10.000 koronát, őrgróf Pallavicini Ede 20.000 koronát, őrgróf Pallavicini Sándor 40.000 koronát. Az eddigi jegyzés összesen 187.400 korona s úgy látszik, hogy ez a szövetségi alapítás határozottan jól indul.

Az adófizetés határideje.

A gazdaközönség, főleg a kisgazdák, már évek óta panaszkodnak a miatt a rendszer miatt, hogy adójukat augusztus 15-ikéig feltétlenül be kell fizetniük, különben végrehajtást vezetnek ellenük. A pénzügyminiszter ugyan néha fölfüggeszti bizonyos időre és bizonyos helyre a végrehajtást, de ez általánosságban nem segít. Így a gazda vagy kénytelen az árverési költségek terhe mellett halasztani a fizetést, vagy pedig a gabonáját rögtön az aratás után a piacra dobni, amivel előmozdítja a gabona árának csökkentésére irányuló spekulációkat. Lukács László pénzügyminiszter ismeri ezt a bajt és elhatározta, hogy segíteni fog rajta. Egyelőre a miniszteriumban behatóan tanulmányoztatja, hogy milyen módokat mellett lehetne az adófizetés határidejét későbbre kitolni. Ha a megfelelő módokat megállapítják, úgy a miniszter a jövő esztendőre az előbb említett értelemben megteszi a szükséges intézkedéseket.

Az új bünvádi perrendtartás életbe léptetése dolgában az igazságügyminiszter augusztus 15-én (Nagy-Boldogasszony ünnepén!) 3200/I. M. E. szám alatt rendeletet bocsátott ki, melyet a hivatalos lap mai száma közöl egész terjedelmében. A tizenhét szakaszból álló rendelet első szakasza szerint a bünvádi perrendtartásról szóló 1896: XXXIII. törvény-czikk 1900. január 1-én lép életbe.

ítélet is végrehajtott, Klio is elkészült a magyar martirologiummal.

És e martirologium legelső lapja szól nekünk — Váradiaokak, nyissuk fel, nézzük miről beszél.

* * *

A visszavert osztrákok segélyére hazánkba küldött orosz-sereg egyik kiegészítő részét képezte a Vosneszevszky dzsidas-ezred, mely a hajdani Lengyelországból, tehát lengyel ifjakból toborozta katonáit. Ez ezredben szolgált mint század-parancsnok Volhyniából egy ősi, főiri családból származó tiszt: *Rulikovszky* Káz ér. Magas, izmos termetű, szakált viselő szőke fiatalúri férfi volt, mint ahogy egy a muzeumunkban levő kivégeztetését ábrázoló kép mutatja.

Lengyel volt. S e kijelentés elég arra, hogy érzelmeiről tudomással bírjunk. Mint minden honfitársának, úgy neki is égett lelkében a vágy, hogy szerencsétlen nemzetének a szabadságot és függetlenséget még egyszer megszerezhesse. Megtudván, hogy hazájának minden nevezetesebb fia a magyarok sorai közzé állott; azon időponttól kezdve, hogy az orosz hadsereg hazánk területére lépett, mindig keresett alkalmat, hogy a magyarhoz átlépjen. Végre ezernyolc-száznegyvenkilencz július hó végső napjainak egyikén, midőn a tiszafüredi átkelést az orosz ellen *Korponai* János ezredes kevés haddal védelmezte, a folyón átkelni óhajtó orosz *Rulikovszky* Kázmér századparancsnokot küldte a

Gyászünnepély a Rulikovszky sirjánál.

Holnap lesz ötven éve, hogy a zsoldos csapatokkal, a magyar szabadság eltiprására Magyarországra jött *Rulikovszky* Kázmér lengyel származású orosz dzsidas-százados vérért kiontotta a gyilkos golyó.

Idegen volt, más nemzet fia s mégis feláldozta életét a magyar szabadságért.

A hálás kegyelet emléket állított a nyugvó porok fölé s a félszázados évforduló alkalmával nagyobb szabású gyászünnepet ül.

Nagyvárad város törvényhatósága elhatározta, hogy ma, vasárnap délután gyászünnepélyt tart s megkoszorozza a város nevében a vértanu sirját.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester a következő fölhívást bocsátotta ki:

Fölhívás!

Nagyvárad város törv. hat. bizottsága f. év augusztus 10-én tartott ülésében indítványra elhatározta, hogy *Rulikovszky* Kázmér 1849. évben orosz hadseregben szolgált dzsidas-százados vértanuságának 50 éves emléke nagyobb ünnepélyességgel tartassék meg.

Fölkérem tehát a törvényhatósági bizottsági tag urakat és a város közönséget, hogy ezen 50 éves évforduló ünnepélyen minél nagyobb számban részt venni méltóztassanak.

Az ünnepély sorrendje:

1. Gyülekezés délután fél 4 órakor a Szt. László-téren és kivonulás $\frac{3}{4}$ órakor zászlók alatt a temetőbe.
2. A Rulikovszky-sirnál az egyesített énekkar a »Szózatot« énekl.
3. Ünnepi beszéd. Tartja: *Sulyok* István.
4. Az egyesült énekkar a »Lengyel himnust« énekl.
5. Alkalmi vers *Sas* Edétől, szavalja: *Papp* János.
6. Apotheosis, énekl az egyesített énekkar.
7. »Rulikovszky sirjánál«, szavalja: *Varga* Gyula.
8. Siremlék átadás *Szokoloy* Tamás, a nagyváradai 48-as és függetlenségi párt elnöke által.
9. Siremlék átvétel dr. *Bulyovszky* József polgármester ur által.
10. »Hymnus«, énekl az egyesületi énekkar, mialatt *Rulikovszky* Kázmér siremléke megkoszoroztatik.

poroszai partra őrjáratba. Ezzel az alkalom el-érkezett *Rulikovszky* felhasználván azt, hozzánk állott¹ s Görgey hadtestébe osztatott be.

A fegyverletétel után ahelyett, hogy több honfitársával együtt Arad, Radnán és Lippán keresztül Törökországba menekült volna, helyt maradt s Görgey, hogy jövő sorsát némileg enyhítse, mint orosz hadifoglyot adta őt át a többi orosz foglyokkal együtt — Paskievitsnek. Ez őt *Nagyváradra* szállította s itt az orosz haditörvényszék ítélete következtében *augusztus 28-án* a Bóné-kut melletti Szálka-dombon egy ezőlőphöz kötve föbe lövetett. A számos golyótól talált hős a mögötte már készen állott sirgödörbe esett, melyet a szolgálatra kirendelt mord orosz katona alattvalók azonnal jeltelesen behantoltak.

* * *

A vitéz fölött domboruló kis hant ettől kezdve sohasem maradt kopáron: a város polgárai és polgárnői kegyeletök tárgyává tették: az összes vértanukat látták benne személyesítve s a rémuralom alatt mindig koszorus, virágos volt a félreeső kis sir.

És így, csakis így lehetett megjelölni nyugvóhelyét. Végül 21 nehéz év után midőn újra felvirradt a nemzet napja, Orbán Károly, Hanák

¹ Görgey István: 1848 és 1849-ből stb. című műve III. k. 675 s köv. lapján, bányjáról a felelősséget elhárítani igyekeztében, *Rulikovszky*nak állapítását a következőleg magyarázza: »Még lehet biz az is, hogy ügyetlenkedvén csak, körülkerítettett s ekkor megadván magát: a szükségből erényt csinált.«

11. Hétfőn, 28-án, délelőtt 9 órakor a Szt. László-templomban gyászmise tartatik. Gyülekezés bent a templomban $\frac{3}{4}$ órakor. Nagyvárad, 1899. augusztus hó 27-én.

Dr. *Bulyovszky* József,
polgármester.

*

Az iparos ifjak egyletének tagjait ez uton is felkéri a rendezőség, hogy ma délután 3 órakor az egylet helyiségében minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek, ahonnan kivonulás lobogó alatt a Szt. László-térre s onnan a *Rulikovszky* emlékünnepély színhelyére.

*

Nem annyi koszoru lesz a vértanu *Rulikovszky* sirján, amennyi elhervad majd felette, sokkal több fonódik majd az ő sirja virágaiból a szívek köré, hol nem hervad el többé. A kegyelet ünnepély nem hivatalos tüntetés lesz itt, hanem kifejezője az őszintén érzett hálának az iránt, aki szeretett bennünket egész a halálig. Ez a kegyeletes hála nyilvánul meg városunk lakóinak szívében, minden rétegben. Ezt az érzelmét akarja kifejezni *Katona* Mihály, a polgári iskola pedellusa is versében, melyet ez alkalomra írt. Elmondja a haza szomorú helyzetét a hős halála utáni időkben, mikor még sirni sem volt szabad a nemzetnek és így végzi versét:

De jött egy szebb hajnal sötét alkony után
És mi könnyezhettünk vértanunk sirhantján,
Eljárhattunk hozzá kegyeletünk után
Im most is itt vagyunk félszázadnak multán.

Eljöttünk sírodhoz, mely oltár lett nekünk
S eljönnek fiaink, a mig él nemzetünk,
Hogy tanuljunk itten hazaszeretetet,
Ha kell egykor érte ontani vérünket.

Az Orsolya-zárda ünnepe.

— Hat szerzetesnő beöltözése. —

Ritka szép és lélekemelő ünnepség fog lefolyni f. hó 28-án, Szt. Ágoston ünnepén, a helybeli Orsolya-zárda templomában.

Mig a közönség egy része az újvárosi róm, kath. templom felé fog özönlenni, hogy részt vegyen a magyar haza szabadságáért elvérzett, *Rulikovszky* halálának 50-ik évfordulója alkal-

Bódog, Vass Károly és Grünwald Henrik nagyváradai polgárok gyűjtést rendeztek, s a kegyeletes áldozatokból emelték azt a díszes siremléket, mely az újvárosi központi temetőben ma is látható.

Az új siremlék leleplezése aug. 28 helyett a rossz idő miatt szept. 4 Várad összes lakosai jelenlétében történt. A leleplezés előtt holttestét kiemelték a régi hantból, *Lázár* Miklós újvárosi róm. kath. plébános beszélt, s áttették a mai sirba.

Az egyházi szertartás után *Ember* Pál mezőkeresztési ref. lelkész mondott emlékbeszédet, mely alatt a siremlékről lehullt a lepel. A beszéd végétével a polgárok nemzeti zászlók körül csoportosultak s a »Szózatot« énekelve hazamentek s ezzel vége lőn a kegyelet és hálasugalta egyszerű ünnepélynek.

*

S ma ez ünnepély huszonkilencz, a kivégzésnek pedig ötvenedik évfordulóját üli városunk. Az a kegyelet, mely a kivégzés óta szüntelenül virrasztott *Rulikovszky* sirja fölött fokozódjék ma számtalanszor, legyen nagygyá s örökké tartóvá...

S midőn ma nemzeti zászlók vezetése mellett *Rulikovszky* új sirjához vándorolunk, vessünk egy pillantást az eredeti, a régi elhagyott hantra is s egy kicsorduló könyv szírványában nézzünk arra a kopér Szálkadombra, hol ötven év előtt az utolsó magyar szabadságharcz első vértanuja kivégeztetett.

mából tartandó gyászistentiszteletben, addig a zárda kisded templomában hat fiatal leány fog menyegzői köntösben, égő gyertyával kezében fehér ruhás koszorus leánykától kísérvé az Ur oltára elé járulni, azon elhatározással, hogy a szt. Orsolyáról nevezett szerzetes rend tagjai közé beöltöztetvén, ott e város és a szerzet jövő reményeinek vallásérkölcös és hazafias nevelése és tanítása által Istennek és az emberiségnek szolgáljanak.

Rulikovszky a szabadságnak áldozott, ők pedig az Isten és emberbaráti szeretetnek áldoznak.

A felvilágosult, a művelt XIX. században találkozunk még ember, még pedig a gyöngé női nemből, ki élte tavaszán a zárda komor falai közé temeti el magát? . . . kérde valaki?

Nem, nem eltemetésről, vagy elzárkózásról van itt szó, nem a csalódások iskolájából kikerült lélek tragoediájának utolsó felvonása ez, hanem egy új élet kezdődik, miről a szt. irás velős rövidséggel csak annyit mond: »Non omnes capiunt« — nem mindenki hivatott reá.

Az isteni kegyelem csodás ereje működik azok lelkében, kik az Isten és az emberiség iránti önzetlen szeretetből készek elhagyni e világot a maga csillogó, szemkápráztató örömeivel, húságaival; szerzetesi öltönyt vevén magukra s míg maguk szigorú önmegtartózkodás és lemondás közt töltik Istennek szentelt életüket, addig egész tevékenységük csak a közös előmozdítására irányul, — e város, a környék s az egész ország leány gyermekeinek vallásérkölcös nevelésén fáradozik ott minden lélek; a jámborság, isteni félelem, tudomány, művészet, honszeretet, házias és hazafias nevelés virágait ápolják és ültetik ott szeretetből gyöngéd női kezek, ártatlan gyermeki szív romlatlan talajába.

Csalódott, önmagával meghasonlott lélek ily munkát végezni képtelen! Pedig ez a hivatásuk azon jámbor lelkeknek, kik városunkban szt. Orsolya szűz és vértanu palladiuma alatt áldoznak több mint egy százada, a vallásérkölcös nevelés ügyének szt. oltárán.

Ily munkára vállalkozik az a hat jelölt, névszerint:

Schindler Anna, szűz Mária szep. fog. n.

Mária Henrietta; Wesselényi Gizella, Szentlélek eljöv. n. Mária Clementina; Folyó Ilona; Krisztus kinszenvedéséről n. Mária Erzsébet; Barényi Margit, sz. József-ről nevezett Mária Klára; Otlyk Mária, Jézus legszentebb szívéből n. Mária Ludovica; Haller Julianna, Szent Ágostonról n. Mária Hedvig.

A beöltöztetési ünnepély reggel fél 10 órakor veszi kezdetét, azt megelőzőleg dr. Némethy Gyula theol. tanár ünnepi beszédet mond, ezt követi az ünnepélyes sz. mise, mely alatt Vinkler József v. püspök, zárda gondnok pontifikál; szent mise alatt a jelöltek áldoznak, majd a sz. mise befejeztével következik a beöltöztetés ünnepélyes és lélekemelő szertartása.

A jelöltek égő gyertyával kezükben a pontifikáló főpap elé járulnak s kéri a sz. Orsolya rendjébe való beöltöztetést; a főpap meghallgatván s elfogadván kérelmüket, a Szt. Lélek segítségül hívása és a Mindenszentek litániájának elmondása után áldást ad a jelöltekre s a sekrestyén át bevezeti a zárdába, hol átadja őket a fejedelmesszónynak, hogy öltöztessék be; ezt követi a szerzetesi öltönyt, fátyol és koszoru megáldás, minek megtörténte után a jelöltek levetik menyegzős köntösüket és felöltik a szerzetesi ruhákat, majd átveszik a fátyolt és a koszorut, mi alatt a zárda szűzek kara a »Confirma hoc« kezdetű meghatározó zsolozsmát fogja énekelni.

Az ünnepélyes szertartás a »Te Deum« hálaénekekkel fog befejezést nyerni.

Adjon a jó Isten még sok ily nemes, lelkes tagot a valóban magasztas hivatással bíró szerzetnek!

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-6-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán. Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

A „nevezetes“ város.

Nagy-Szalonta nevezetes város, Még sem olyan nevezetes már most, Mint mikor volt szabad hajduk fészke Lakván benne háromszáz vitéze.

Arany.

A milyen híres városa az alföldnek Kecskemét, nevezetesség dolgában épp' oly előkelő helyet foglal el Nagy-Szalonta.

Az alföldön még a csics-szopó is nagyon jól tudja, hogy e kettő híres és nevezetes mást és mást jelent. Híres jelenti a nagy virtusságról való hírességet, a nevezetesség meg történelmi hírességet jelent. A hírességhez nem kívántatik megmondhatni semmi ahhoz képest, hogy nevezetességnek legalább egy csatának kellett lefolyni a város határában, vagy egy híres embernek kellett születni a városban. Ebből következik, hogy a nevezetesség sokkal többet jelent, mint a jó buzáról, a jó borrhól — híres szépekről származó híresség. Azok a városok tehát, melyek csak híresek, mindig kalapot emelnek azok előtt, a melyek már nevezetesek is.

Nagy-Szalonta — mint már nagyszülötte Arany János is megénekelte, — a nevezetes városok fajtájából való.

A szalontai paraszt (a hajduk utódjai) büszke is a saját külön nevezetességeire, de leginkább büszke nevezetességének egy szemléltető tárgyára a »Csonka torony«-ra.

Nem azért, mintha nem tudná eléggé becsülni más nevezetességeit is, hanem mert

abban az ormóttan, szürke, mohos falakban (kár volt bemeszelné) nevezetességeinek kézzelfogható bizonyítékát látja, melylyel egész történetét szeretné összekapcsolni. Már ez olyan törekvés a szalontai hajduk utódainál, mint a hogy a nagy nemzeti mondák keletkeztek s a világra szóló nemzeti dicsőséget tárgyaló nagy eposzok. Egy kis esete-patéhoz a szomszéd népekkel, egy kis háborusdihoz mind több járult s végre is világra szóló harc alakjában maradt meg a hire. Van azonban Nagy-Szalontának egy másik nevezetessége is, Toldy Miklós, kinek hire — neve ma is fennmaradt a nép közt. Összekapcsolja tehát e két nevezetességet és a Csonka toronyra azt mondja, hogy Toldy Miklós vára, ami körülbelül annyit jelent nagyváradi mérték szerint, mintha azt mondanánk, hogy a mai Szt. László-templomot csakugyan Szt. László építette volna.

Nagyon bosszantó lehet a néptudatra ez a történelmi nyomozat, de úgy van, hogy a szalontai »csonka torony«-nak, mely úgy emelkedik ki Nagy-Szalonta háza közül, mint a főváros tömkelegéből a bazilika monumentális kupolája, voltaképen kevés része van a város történetében. A nagyszalontaiak történetét olyan természetű epochák osztják korszakokra, mint a mohamedánokét. A szalontai hajdu ivadék nagyon jól tudja, hogy mit jelent a város történetében »a kis futás« (1598) és »a nagy futás« (1658 szept. 4.), a midőn a török hordák elől az egész város lakossága megfutott az ingoványok közé. És hogy ne kelljen annyit fut-

* A nagyszalontai Arany-ünnepély. A mai napon fog végebe menni Arany János szülővárosában azon nagyszabású ünnepély, melyen a régi történelmi nevezetességtől csonka toronyban berendezett Arany-muzeumot átadják a nyilvánosságnak. Az ünnepélyre a reggeli külön vonattal igen sokan mennek Nagyváradról is és Nagyszalontára környékéről. A fővárosi irodalmi társaságok képviselői már tegnap este megérkeztek Nagyszalontára. Az ünnepély műsora a következő:

Délelőtt 10 órakor, Nagyszalontán a Tolditérien tartandó ünnepély.

1. Hymnus. Előadja a nagyszalontai dalárda.

2. Megnyitó. Tartja: Széll Kálmán, e. elnök.

3. Alkalmi költemény Lévy Józseftől.

4. Alkalmi beszéd. Tartja: Rádl Ödön, a nagyváradi »Szigligeti Társaság« elnöke.

5. Alkalmi dal. Költő Kálmántól, (dalama Arany Jánostól.) Előadja a nagyszalontai dalárda.

6. Üdvözlő szó:

a) A Magyar Tud. Akadémia nevében Szász Károly.

b) A Kisfaludy Társaság nevében Gyulai Pál.

c) A Petőfi Társaság nevében . . .

7. Szózat. Előadja a nagyszalontai dalárda.

Az Arany-szobák megnézése. Egy órákor közébed a »Népkerti vendéglő«-ben. Este 8 órákor színelőadással kapcsolatos táncmulatság ugyanott, az Arany Emlék-alap javára.

* A honvéd-adlatás Nagyváradon. Magas vendége volt a tegnap és tegnapelőtt folyamán a váradi honvédeknek. Csáport-jobbaházi Bolla Kálmán altábornagy, 5 fensége József főherceg adlatusa pénteken, a délutáni órákban váratlanul városunkba érkezett. A Nagyváradon összpontosított 4-ik honvéd gyalogezred éppen ezen időben nagy menet, illetve harczgyakorlatot végezett, amennyiben a 2-ik zászlóalj, mint támadó fél Bihar felől támadott. Püspökinél egyesült az 1-ső zászlóaljjal s így egyesülve, visszavetették a 3-ik zászlóaljat, üldözve ezt a városon keresztül Csehi-ig. Itt a két zászlóalj tábort ütött. A tábor úgy dé után 2 óra tájban alakult meg. Itt töltötte a katonaság az éjszakát. Az éj folyamán a tábornak magas vendége volt. Bolla adlatás, aki a hideg és szeles idő dacára is fölkereste a táborozó honvédeket s

nio, ezért épült a várkastély, melynek maradványa a »csonka torony.« Ezen időben történt az ide telepített hajduk első köröm próbája. A török Nagy-Szalonta alatt táborozott az atyási pusztán s a hajduk egy nagyobb számú török kémjáratot egész a török táborig üztek s majd a harczi szerencse úgy fordult, hogy az egész felriadt tábort az ingoványba kergették, a ravasz Győri Jakab hajdu hadnagy vezérlete alatt.

És ha nem is állott ki a szalontai vár adáz ostromokat, mint a hogy azt a nép tudat büszkén hiszi, azért még is elpusztult.

A falak elporladtak, város épült helyére, az intő jelül megmaradt mohás toronyba pedig, melynek széléről a vihar időnkint egy-egy ködarabot sodort le, galambok költöztek s neveltek fiaikat az »arany kalászszal ékes rónaság«-ról hozott kövér buzaszemmel.

A néptudat is megnyugodhatik most már, mert együtt látja minden büszkeségét képező nevezetességeit.

Egy bizottság megvásárolta a magtáru szolgáltató csonka toronyt a Madas házzal együtt. A házból óvoda lesz, a Csonka toronyból pedig kitarozva — muzeum.

A bizottság gondoskodott róla, hogy a Toldy-várban legyenek elhelyezve a város nagy szülöttének, Arany Jánosnak ereklyéi is.

E muzeum ünnepélyes megnyitása fog ma végebe menni Nagy-Szalontán. (b. i.)

néhány órát töltött ott. Hajnali 5 óra tájban felkerekedett az egész tábor és Kordó alá vonult, ahol az altábornagy jelenlétében megtartották a katonák legfontosabb gyakorlatukat: a harcserű czéllövészetet valóságos éles töltényekkel. A lövöldözés eltartott a déli órákig mikor is az ezred bevonult állomáshelyére, Nagyváradra. A honvéd ezred tisztikara magas vendége tiszteletére diszebedet adott a Széchenyi szállóban. Bolla altábornagy, mint értesülünk, a tegnap délután folyamán utazott el városunkból Budapestre.

* **Fényes esküvő.** Ma esküdtek egymásnak örök hűséget *Csordacsics* Ferencz városi építész és *Kunyhóssy* Gusztika közs. tanítónő, néh. Kunyhóssy János ügyvéd nevelt leánya. Az esketést az olasz-i plébánia templomban *Halász* Gyula papnevelő intézeti lelki atya végezte.

* **Nagyvárad akar lenni.** *Konja* Sándor vezérőrnagy, aki hosszabb ideig volt a 37. József-ezred parancsnoka, belépett a magyar állam kötelékébe. Azonkívül valószínűleg Nagyváradon akar letelepedni, mert a városi tanács-hoz intézett kérvényben a saját és István fia részére települési engedélyt kér.

* **A katonaruhák viselése.** A miniszter hosszabb rendeletben foglalkozik a katonaruháknak polgári egyének által való viseléséről. Ugyanis tapasztalta a miniszter, hogy különösen munkások nagy előszeretettel viselik a katonai egyenruhát. Azt nem tudják ki, miként kerülnek ezek a ruhák a forgalomba. Mivel az ilyen ruhák viselése polgári egyének által, sérti a hadsereg tekintélyét, a rendelet szerint katonaruhák eladása vagy vétele 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó.

* **A mohácsi csata emlékünnepe.** Augusztus 29-én lesz a mohácsi csata gyászos évfordulója. 373 éve lesz annak, hogy a nagy csatában elhullott, a nemzet színe-java. E gyászos évfordulót a mohácsiak mindig megünnepelelték. Az idén a gyásznapi évforduló ünnepe nagyobb szabású lesz, mert ugyane napon leplezik le II. Lajos királynak a város által készített dombor művé emlékét is. A szobor a Csele patak azon oldalán fog állani, a hol a fiatal király a patakban halálát lelte.

* **A zöldszáz professzor nyilatkozata.** Dr. *Lindner* Gusztáv professor, a ki a kolozsvári Ferencz József-egyetemen a magyar közjog tanára s a ki bár magyar kenyeret eszik, Brassóban és Nagyszebenben elég vakmerő volt a magyarságot sértegetni, most nyilatkozatot tesz közzé, a mely így szól:

Brassói és nagy-szebeni szereplésem alkalmából a hírlapok útján terjesztett téves és ezek alapján felmerült, engem hazafiatlansággal vádló támadások arra késztettek, hogy ezen ügyet illetékes hatóságom elé terjeszsem hivatalos eljárás végett. Midőn e tényállásról a tisztelt olvasó közönséget tudósítom, fenntartom magamnak, hogy ezen ügyemmel netán összefüggésbe hozható személyes kérdéseket a folyó ügyek elintézésé után tisztázhassam.

Kolozsvárt, 1899. aug. 24-én.

Dr. Lindner Gusztáv.

A derék ur tehát mégis szükségét látja, hogy valamelyest védekezzék. Nos hát, hiszen akkor van rá remény, hogy még megjavul.

* **A magyarok és románok ölekezése.** Az Alkotmány közli egy öreg aradi 48-as honvédtisztól a következő érdekes visszaemlékezést: *Goldis* görög-keleti román püspök beiktatása alkalmával Aradon tartott banketten a magyarok és románok ölekeztek. Ez eszembe juttatja a hatvan és néhány évvel ezelőt Bihar megyében *Tisza* Lajos konzervatív és *Beöthy* Ödön szabadelvű jelöltek közt lefolyt választási ese-

ményeket. Akkoriban a bihari választásoknál döntő szerepet vittek a százakra menő ugynevezett »bárodai boeskoros nemes oláhok«, kiknek ősei ott a hegyek közt az arra elvonuló ellenség csapatait tönkre verték, minek jutalmul egész községek kapták a nemesi diplomát, Nagyvárad volt a választás színhelye. Az oláhok tutajokon szállították a Sebes-Körözsön a szőlők alatti »Nagyhajó«-ig, hol partra szállva várt rájuk a vendéglátás: pálinka, marhagulyás és bor, azonkívül minden egyén számára egy huszas és egy pár boeskortalp. Nehezen ment őket betanítani azon névre, melyre szavazni fognak. A városba érkezve egyre kiáltották *Nutraba Büt, Klisze vivát*, az az: »Nem kell büt, éljen a szalonna!« *Büt* alatt értették *Beöthyt* és *Klisze* alatt — *Tiszát*. Jelenleg pedig azt mondják: *Nutraba Tisza, Mangra vivat*.

* **A szőlők vizsgálata.** A szőlősgazdák óriási költséggel telepítik be kopár területeiket s mindég újabb és újabb veszedelem fenyegeti az új ültetésekét. A földmivelésügyi miniszter kiküldötte *Grácz* Károlyt — holnap, hétfőn Nagyváradra érkezik — hogy megvizsgálja a nagyváradon levő szőlőket. A vizsgálathoz a polgármester *Bordé* Ferencz és *Komlóssy* József tanácsnokokat, továbbá *Márkus* János hegybíró-t küldte ki. A városi szőlőtelep ültetményeit szintén megvizsgálják.

* **A hétről.** A belényesi ünnep a *kánikulában* volt. A bihariak az oláhoknál mégis *ott törtek meg a jeget*.

— Hogy nevezik a hiu kéngurut?

— *Kanguru*.

— Milyen szemmel nézi a pápa a világot?

— *Pápaszemmel*.

Bucusu: Dolgikám fogsz rám gondolni a fürdőben?

— Hát vagyok én egy profét?

Férj: Nos, mit szól az anyósom betegségéhez? Nemde remélhetek?

Orvos: Oh igen. Az ő baja feltétlenül halálos.

— Meg vagy elégedve a szabóddal?

— Dehogy! Pedig nagyszerűen tud szabni!

— Hát akkor miért nem vagy vele elégedett?

— Mert csak árat tud szabni.

Pinczér! Parancsol kérem?

Vendég: Hozzon nekem egy kacsát, savanyu ugorkával!

Pinczér: Bocsanat. Uraságod nem ujságíró?

A belényesi ünnepségről hiányosan referáltak a lapok: Nem említették fel a jelen voltak közt *Tisza* Istvánt.

Az Úr szelleme a *vizek* fölött lebeg. A *Tisza Istváné* a borok felett.*) Mikor t. i. a magyar román testvériségre isznak.

Kakas Márton.

*) A Kakas Mártonban, mely szereti a nyomdahiákat kivívczelni, ugyancsak nyomdahiába folytán *Tisza Istváné* van.

x Szülők b. figyelmébe! Iskolai idényre fiu és gyermekek teljes felruházására egyedüli bevásárlási hely **Fábry testvérek** dusan rendezett áruházai Nagyváradon, **főútle,** **olaszi fő-utca, fiók üzlet:** Zöldfa-utca elején. **Leszállított árak!**

EGYESÜLETEK.

A vendéglősök kongresszusa.

A vendéglősök, kávéosok és szállodások országos kongresszusát rendező bizottság tegnap délután ülést tartott, ifj. *Rimler* Károly elnökelete alatt. Elnök jelenti, hogy a vallás felekezeti lelkészeit meghívták.

A villamos világitást ingyen engedte a miniszter, de a felszerelés 200 frt. Az altábornagy közbenjárására megengedte a miniszter, hogy a hadapródiskolában 20 vendég elszállásoltassék.

A zenét a Félix- és Püspök-fürdő zenekara szolgáltatja. A cigány fogadását *Rimler* Károly elnökelete alatt *Stern* Hermann és *Sarkadi* Ignác tagokra bízták.

A vendégek hétfőn délután és este érkeznek s ünnepélyesen fogadtatnak. Felhívást bocsátanak ki, a melyen felkérlik a közönséget, hogy a Fő-utczán, Szent László-téren, Kert-utczán lobogózzák fel a házakat. Az ebédnél a főispán mondja az első felköszöntőt Ó Felségére. A zászlóavatás programját megállapították.

Este a lövöldében próbavilágítás volt a villamos lámpákkal.

A próba villany-világítás remekül sikerült. A 40 méter hosszú és 14 méter széles lőpályán létesített sátorban ragyogó fényt árasztott szét az az öt nagy ivlámpa, mely alatt szerdán este fáradhatatlanul fogják lejteni a táncot. Elegáns közönség nézte végig a próbát és valószínűleg el volt ragadtatva, olyan tündériesen néztek ki a Rhédey-kert közelbe eső hatalmas fái. A bejáratnál alkalmazott »Isten hozott« transparent is igen jól mutat, szóval meg lesz lepve a közönség, mely szerdán este részt vesz a zászlóavatás bálján. A sátor oldalait ponyvával vonják be, hogyha esetleg hűvös lenne az éjszaka, a közönség e miatt ne legyen zavarva. Az érdeklődés a multság iránt oly nagy, hogy bár 2000 meghívó lett kibocsátva, még egyre reklamálják azokat és a jegyekből is nagy mennyiséget adott már el a rendező bizottság, mely lapunk útján arra kéri a közönséget, hogy miután a multság polgári jellegű és a rendező-bizottság célja, hogy a vendégek megismerjék a város egész társadalmát és ha valaki meghívót nem kapott volna, de arra igényt tarthat, jelentkezék Apácza-utczán Rothmann dr. házában levő irodában.

A rendező-bizottság a következő felhívást adta ki:

Kérelem Nagyvárad város közönségéhez!

A Nagyvárad Pinczér-egylet folyó hó aug. 30-án 25 éves tennállásának emlékére zászlót bont és nagy ünnepséggel fogja azt a Sport-téren felavatni.

Ebből az alkalomból a magyar vendéglősök negyedik országos gyűlése és a nyugdíj-egyesület évi rendes közgyűlése városunkban fog megtartatni.

Hétfőn délután érkeznek meg vendégeink, ennél fogva, számítva Nagyvárad város polgárságának országszerte ismert vendégszeretetére, tisztelettel kérjük, sziveskedjenek házaikat felbogarzni, hogy külsőleg is kifejezést adhassunk azon őszinte szívélyességnek, melylyel kedves vendégeinket várjuk.

Tájékoztul megjegyezzük, hogy az ünnepségek szeptember hó 1-ig tartanak és a bevonulás a vasutól a honvéd hadapród iskoláig történik. Vasutól bevezető Fő-ut, Bémer-tér, Szent László-tér, Kert-utca. Nagyvárad, 1899. augusztus 27. *Kunz* Gusztáv, vigalmi bizottsági elnök. Ifj. *Rimler* Károly, kongr. bizotts. elnök. *Mezey* Mihály, zászlóavatást r. bizotts. elnök. *Czeglédy* Sándor, ipart. elnök. *Sarkadi* Ignác, titkár. *Stern* Herman, pinczér-egyleti elnök.

Gyorsíró-gyűlés. A nagyvárad gyorsíró-egyesület f. évi augusztus hó 27. napján, vasárnap délután 2 órakor a Pável-utcai polgári leányiskolában levő rendes helyiségében képző-gyűlést tart, melyre az egyesület tagjait ezennel meghívjuk. Dr. Adorján Emil elnök, Tóth Ferencz főjegyző.

A betegsegélyző pénztár közgyűlésének megalakítása. *Hirdetmény.* Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság részéről közhírré tétetik, hogy az 1891. évi XIV. t.-czikkben foglalt határozatok s az ennek alapján alkotott betegsegélyző pénztári alapszabály értelmében a nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlésének újonnan leendő megalakítása czéljából, Nagyváradról, mint a pénztár székhelyéről kiküldendő közgyűlési tagok választására határidőül 1899. évi szeptember 8-ik napja, helyiségül pedig a helybeli Kert-utcai tűzoltó-laktanya tüzett ki.

A biztosításra kötelezettek (kereskedői alkalmazottak, képesítéshez nem kötött munkás segédek, gyári és egyéb munkások) kik a pénztár tagjai, külön, a munkaadók szintén külön választják kebelükből a közgyűlési kiküldötteket.

A munkaadók, (kereskedők), iparosok, gyárosok és egyéb üzletlajdonosok, szavazattal bírnak és közgyűlési kiküldöttek megválaszthatók tekintet nélkül arra, hogy a választás idején biztosításra kötelezett egyént alkalmaznak-e vagy nem.

Azon munkaadók, kik a helybeli ipartestület kötelekébe tartoznak, de a kerületi betegsegélyző pénztárhoz bejelentett alkalmazottakat nem tartanak, választási jogot sem gyakorolhatnak és meg sem választhatók.

A választás szavazó czédulákkal történik, a szavazó czédulákon csak annyi név vetetik figyelembe, amennyi kiküldött választandó, több név közül az utól esők számításán kívül hagyatnak.

A választás bármily kevés számú tag jelenlétében is megtartatik, esetleg az 1891. évi XIV. t.-cz, 79. §-a értelmében a kiküldöttek ki fognak nevezetni.

A választási határnapon és helyen délután 8 órától kezdődőleg a munkaadók eszik a választást, míg a biztosításra kötelezettek ugyanaz nap délután 2 órától kezdődőleg szavazhatnak, este 6 órakor pedig a választás be fog fejezteni. Figyelmeztetnek végül a választók, hogy a szavazást megelőző héten szavazati joguk gyakorlására jogosító igazolványukat a pénztárnál szerezhetik be.

Nagyvárad, 1899. augusztus 3.

Gerő s. k.
t. főkapitány.

Igazságszolgáltatás.

Sajtóper. Tavasz óta szünetel a nagyvárad esküdtszék. A legközelebbi sajtótárgyalás október hó 4-ikére van kitűzve. Dr. Magdu Döme mária-radnai ügyvéd indította Rusu János aradi lakos ellen.

Tolvaj joghallgató. Cherny József veszprémi születésű 22 éves joghallgató néhány nap előtt panaszt tett a rendőrségnél, hogy József-körút 28. sz. alatt levő lakásáról valaki ellopta a felöltőjét, a melyben két értékes gyűrű és 46 forint készpénz is volt. A következő napon Cherny lakásadónője megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy a tolvaj ő tőle is, körülbelül 100 forint értékű ékszert lopott el. A lopást — jegyezte meg az asszony csak olyan ember követhette el, a ki a helyi viszonyokkal teljesen ismerős. A rendőrség a panaszok alapján megindította a vizsgálatot, a melynek meglepő eredménye lett. A helyszínen járt detektiveknek első sorban feltűnt az, hogy a tolvaj csak az ékszereket lopta el, míg a nagyértékű ezüstneműeket nem bántotta.

Aztán pedig Cherny is nagyon gyanusan viselkedett. A detektivek nyomozása közben sok sajtószertű momentum merült fel, a melyek azt a gyanút érelték meg, hogy a jogász maga lopta meg szállásadónőjét, koholt panaszra pedig arra való volt, hogy a gyanút magáról elhárítsa. Vallatára fogták Chernyt, a kit a kereszt-kérdések annyira zavarba hoztak, hogy végül törredelmes vallomást tett és beismerte, hogy ő a tolvaj. A rendőrség a jó családból származó megfélemedett fiatal embert letartóztatta.

A ballerina becsülete. Schuster Lujza ballerina, aki jelenleg a Népszínház balletkarának tagja volt a panaszos abban a becsület-sértési és rágalmozási ügyben, a melyet ma délelőtt tárgyal Császár büntető járásbírósi albiró. Nagy Irma és Nagy Margit, egy zerge-utcai szén-kereskedőnek leányai azt a hirt kolportáltak a csinos ballerina felől, hogy ledér életet folytat, szeretőjének K. ügyvédjelöltnek lakására jár s hogy a Wulff czirkusznál, a hol Schuster Lujza szintén mint ballerina működött, viszonya volt a társaság tagjaival. Ezek a rágalmozó híresztelések fülébe jutottak a ballerínának, aki nem késett elégtételt szerezni magának a büntető járásbíró előtt meghuzerolt becsületéért s tönkretett jó hírnevéért. Ma tárgyalták becsület-sértési, illetve rágalmozási panaszát s a tárgyalás során a kihallgatott tanuk mind igazolták, hogy a kis ballarinát alaptalanul gyanúsították s hozták hirbe. Császár albiró a vádlottakat Nagy Irmát és Nagy Margitot a btkv. 2585 §-ába ütköző rágalmozás vétségében bűnösnek mondta ki s ezért őket 8—8 napi fogházra és 20—20 frt pénzbüntetésre valamint a perköltségek viselésére ítélte. Az ítéletben a panaszos és védője dr. Steiner Béla ügyvéd megnyugodtak, de a vádlottak felebbezést jelentettek be.

TANUGY.

Reiratások a várad-olaszi-r. k. népiskolába. *Értesítés.* A nagyvárad i. sz. püspökség kegyurasága alatt álló várad-olaszi-r. kath. négyosztályú fiú-népiskolában az 1898—900-ik tanévre a rendes beiratások ideje szeptember hó 1-től 7-ig bezárólag d. e. 8—11-ig, d. u. 3—5 óráig fognak terjedni.

Tisztelettel értesítetnek tehát azon szülők és gyámok, kik ezen iskolában óhajtják gyermekeiket, illetve gyámoltjaikat taníttatni, hogy a fennebb jelzett napokon és időben a beiratás czéljából a tanulókkal és a magasabb osztályok felvételére szükséges érdemsorozattal vagy bizonyítvánnyal együtt sziveskedjenek az iskola épületében (Fő-utca 819. sz.) megjelenni, mivel a magukban és minden igazolvány nélkül felküldött gyermekek felvételni nem fognak; továbbá szeptember hó 8-án tul is csak úgy vétetnek föl, ha késedelmüket elfogadhatólag igazolni tudják.

A magánvizsgálatok előzetes bejelentés után szeptember hó 4-én d. e. 9 órától fognak megtartatni.

Beiratási díj egy tanévre a róm. kath. tanulóktól 3 frt 30 kr., a más vallásfelekezetű tanulóktól 5 frt 30 kr., mely összeg a beiratás alkalmával befizetendő; a szegénységüket hitelesen igazoltak a 3, vagy 5 frt befizetése alól fölmenthetők, azonban a 30 krt. minden tanuló köteles befizetni.

Szeptember 8-án ünnepélyes istentisztelet, melyre minden beirott tanuló eljönni köteles.

A rendes tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét.

Az igazgatóság.

Beiratások a zeneiskolába. A Nagyvárad Zenekedvelők Egyesülete által fenntartott ének, valamint az összes fuvó-, vonó- és ütő hangszer tanszakokra — fiú és leány-növendékek részére elkülönítve — berendezett nyilvános zeneiskolába az 1899—900 tanévre a beiratkozások Réz Mihály egyesületi igazgató irodájában (Nagypiacz-tér, polgári fiú-iskola I. emelet, 21. ajtó) f. é. augusztus 30-tól szept.

8-ig naponta d. e. 10—12-ig és délután 3—5 óráig eszközölhetnek. — A zeneiskola minden egyes tanszakon előkészítő I., II. és III. rendes-, további I., II. és III. kiművelési osztályból áll. Tandíjak a rendes osztályoknál: ének, hegedű és gordonka előkészítő és első osztályban egész évre 20 frt. II. osztályban 25 frt. III. oszt. 30 frt; — zongora és czimbalom tanszakon az előkészítő első osztályban évi 30 frt, a II. és III. osztályban 40 frt; — fuvóhangszer előkészítő osztályban évi 25 frt, I—III. osztályban 30 frt; — a kiművelési osztályoknál 10—10 frttal több, mint az illető tanszak rendes III-ik osztályánál. — Beirási díj 2 frt 15 kr. A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az első részlet a beiratási díjjal együtt a jelentkezés alkalmával, a második részlet február 1-én. Nagyvárad, 1899. június 22. *Mezey Mihály*, egyesületi elnök. *Réz Mihály*, egyesületi igazgató.

Értesítés. Nagyvárad város községi iskoláinál az 1899—1900-ik tanévi beiratások, felvételi-, javító-, pót- és magánvizsgálatok az alább jelzett napokon és időben tartatnak meg:

a) *A polgári fiúiskolánál:* szeptember 1. és 2-án felvételi-, javító-, pót és magánvizsgálatok; — 4., 5., 6. és 7-én naponként d. e. 8—12-ig, d. u. 3—5 óráig beiratás.

b) *A polgári leányiskolánál:* szeptember 1., 2., 4. és 5-én d. e. 8—11-ig és d. u. 3—5 óráig beiratás; ugyanezen napokon d. e. 11—12 óráig felvételi-, pót- és javító vizsgálat; szeptember 7-én d. e. 8—12-ig és d. u. 3—6. magán vizsgálatok.

c) *Az elemi fiú, elemi leány és ismétlő leányiskoláknál:* szeptember 1., 2., 4. és 5-én d. e. 8—11-ig és d. u. 3—5-ig beiratás; ugyanezen napokon d. e. 11—12-ig felvételi-, pót-, javító és magánvizsgálatok.

A rendes tanítás ugy a polgári, mint az elemi és ismétlő iskoláknál szeptember 9-én veszi kezdetét.

A beiratásnál az iskolai-, születési és himlőoltási bizonyítvány bemutatandó.

Iskolai díj:

a) a polgári fiú-iskolánál 17 korona 30 fillér.

b) A polgári leányiskolánál 21 korona 30 fillér.

c) Az elemi fiú- és leányiskoláknál 8 kor. 80 fillér.

Az ismétlő leányiskolák növendékei semmi-nemü iskolai díjat nem fizetnek.

A mindennapi tanköteles (6—12 éves) korban levő növendékek szegénységi bizonyítvány alapján tandíjmentességben részesülnek. A 12-ik életévet már betöltött szegénysorsú növendékek közül csak azok tarthatnak igényt tandíjmentességre, kik az előző osztályt kielégítő eredménnyel végezték s a jelen tanév folyamán is szorgalmasak lesznek.

Miről az érdekelt szülőket és gyámokat oly felkéréssel értesitem, hogy gyermekeiket — gyámoltjaikat — a fent említett napokon az iskolába beirassák.

A család és iskola minél gyakoribb érintkezése az eredményes iskolázatásnak elengedhetetlen feltétele lévén: felkérem a t. szülőket — gyámokat, — hogy gyermekeiket a beiratásra személyesen elkísérni s a tanév folyamán gyermekeik magaviselete és előmenetele iránt az osztályfőnökök, illetőleg osztálytanítóknál, esetleg az igazgatóknál tudakozódni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1899. augusztus 25.

Réz Mihály,
közs. isk. felügyelő igazgató.

Menedékház vezetőnök tanfolyama.

Az államilag engedélyezett állandó gyermekmenedékház vezetőnök képző tanfolyamát folyó évi szeptember hó 4-én nyitom meg.

Jelentkezhetnek 18—40 éves életkoru nők, kik VI. elemi osztályt végeztek.

Benyújtandó iratok: Iskolai, erkölcsi, születési és orvosi bizonyítványok.

Jelentkezhetni lehet még szeptember 15-ik napjáig bezárólag alólírott nál, Apáczá-utca 8. számú házban.

Nagyváradon, 1899. augusztus hó 25-én.

Özv. Dyk Ferenczné,
okl. kisdidnevelőnő.

IPARÜGY.

Adakozások és köszönetnyilvánítás.

Az ipartestület Menháza javára az elmúlt héten szíveskedtek kegyes adományokkal hozzájárulni: *Köblös* Ferencz ur teljesített díjtalanul 25 frt értékű cement munkát. *Szücs* Dezső városi aljegyző ur 20 frtot, *M. L.* gyógyszerész ur pedig 3 frtot, küldöttek a jótékony alapnak.

Fogadják a tisztelt jóakaró, iparosokat pártoló urak szíves áldozatkészségükért e helyen is hálás köszönetünket. Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében: *Bertsey* György elnök, *Jan-kovich* János jegyző.

MULATSÁG.

Az iparosok szüreti mulatsága. Az őszi időszak elérkezével örömmel fogadják városunk mulatni vágyó iparosai az iparos ifjak egyletének szüreti mulatságára szóló meghívóját. E meghívók már előre jelzik a sok tarkabarkaságot, melyek e mulatságok vidám keretében szoktak lezajlani. A mulatság terminusát október 1-jére tűzte ki a rendezőség. E napon varázslódik át a komor Fekete Sas nagyterme szállóskertté s benne vonulnak fel a csinos paraszt leányok és legények festői csoportja, mely e mulatságok egyik fő vonzerejét képezi. A meghívók a jövő hét folyamán expedíáltaknak; az élvezetes program összeállítása biztosítékát képezi annak, hogy az idei mulatság erkölcsi sikere egy újabb kellemes emlékekkel fog gyarapodni. *A rendezőség.*

SZINHAZ.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. *Jani és Juczi.*
este: *A csikós.*
Hétfő: *A vasgyáros.*
Kedd: *Boissy boszorkány.*
Szerda: *Roméó és Julia.*
Csütörtök *Mukányi* Izr. Nőegylet javára.
Péntek: *A szerelem bolondjai.*
Szombat: *Faust,* (opera.)
Vasárnap: d. u. *Bányarém.*
este: *A gésák.*

Délutáni előadások kezdete. Tekintettel az esti 7 órai kezdetre, a vasárnap délutáni előadások ezentúl fél 4 órakor kezdődnek.

A boissy boszorkány.

Alig ismert zenei kapacitás — Zaytz Jenő — könnyed muzsikája egy jósnő szerepét végigjátszó udvarhölgy komikus cselekvény szövése mellé állítva, párbeszédekkel kevésbé fárasztóvá téve — és kész az opera comique.

Ügyes rendezéssel, *Stefanidesz* karmester szakavatott vezetésével elég kellemes perczeket töltött a tegnapi estét szép számú közönség.

Wlassák Vilma hangjának egész terjedelmét, teljes otthonosságát a színpadon igen előnyösen mutatta be a hercegnő hálás szerepében.

Korányi Frida hangszínezetét legkevésbé találjuk olyan pazarnak, amelynek a szöveg kiejtést szívesen dobnók oda áldozatul.

Nyárai nem tud különbséget tenni a Gésák Vuncsija és Croqueferblanc marquis anélkül is neveltséges szerepe között.

Komlósi Emma dialog szerepeiben határozottan ügyeskedett.

Mezeinek dicséretére válik, hogy tegnapi rekedtsége daczára sem jelentett »beteg«-et, hanem részt követelt magának a darab sikeréből.

Ha a jövő heti műsorban nem biztatna bennünket Gounod klasszikus opera-előadása, bátran elzenghetnők, hogy a fáradságos operatanulásnak Zaytznál méltóbb tárgyat választanánk, — de így megelégedetten bölintünk a tanulás tárgyára és jövő heti műsorra egyaránt.

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

A mai tárgyalásra vonatkozólag a következő távirati értesítést kaptuk:

Az írásszakértő.

Reunes, aug. 26. Az érdeklődés központját jelenleg természetesen nem képezi más, mint *Bertillon* írásszakértőnek a fejtegetése.

A tárgyalás ma is, a szokott pontossággal, reggeli fél 7 órakor kezdődött.

Bertillon úgy lép be, mint tegnap. Három katona követi, egy egész halom irást cipelve utána. *Bertillon* azt mondta, hogy emlékeztetni akar arra, a mit már tegnap is megmondott, hogy tudniillik 1896-ban nagyon gyanus magaviseletet tanusított. *Dreyfus* mindig hallgatott és hidegvértséget mutatott, de csak addig, a míg *Bertillon* ki nem ejtette azt a szót, hogy: *Rács.* Ekkor aztán *Dreyfus* egészen konstertálva fölkiáltott:

— Oh, az a nyomorult, hát irni is látott!

Aztán ismételte felkiáltását:

— Oh, a nyomorult!

Bertillon azután hirtelen felmutatott annál az alkalomnál egy íratós papirozt, melyet *Dreyfus*nál talált s a mely lenyomatát tüntette föl egy *Dreyfus* által irt levélnek, az ismert geometikus írással.

A törvényszék asztalán egy egész tömeg rajzot és fényképet teritettek ki, melyekhez *Bertillon* ad magyarázatokat.

Az 1894. évben *Bertillon* kijelentette, hogy bizonyos szavai a kéziratnak, melyet *Dreyfus* október 15-én, letartóztatása napján, Du Paty diktálására a hadügyi miniszteriumban leirt, a borderó bizonyos szavaira ráillenek. Erre vonatkozólag azt a hipotesist állítja fel, hogy *Dreyfus* már jóval 1894. előtt elkészítette a kézirat mesteres szavakkal, úgy, hogy aztán ez az írás egész folyékonyan ment már neki.

Végül *Bertillon* befejezi fejtegetéseit és úgy tesz, hogy kezét a szívére téve, felkiált:

— Becsületesemre és lelkiismeretemre, ma ép úgy, mint 1893-ban, esküszöm, hogy a borderó *Dreyfustól* való.

Brogniart alezredes, a haditörvényszék tagja így szól:

— Meglehet az ön rendszerével *Eszterházy* írását is magyarázni?

— Persze, — felel *Bertillon.* — Csak a kulcsot kell megtalálni.

Brogniart: Megakarná ön ezt magyarázni? *Bertillon* ismétli, hogy az ő rendszere szerint meg lehet találni az »areologokat» *Eszterházy* írása számára is. Igen terjedelmesen fejtegeti ezt.

— *Eszterházy* csak »strohmann»! — kiáltja közbe. — Egy nyomorult, a ki begyakorolta magát, hogy a borderó írását utánozni tudja!

Bertillon után *Dreyfus* kijelenti, hogy az 1894. évi tárgyaláson *Bertillon* őt folyton bü-

nősnek mondta, ezért kiáltott fel: Nyomorult! Ujból kijelenti, hogy a borderót ő nem írta.

Valerien katonai szakértő *Bertillon* álláspontját védi.

Ezután érdekes jelenet következett. *Freystädter* kapitány, aki az 1894-iki hadbírótság tagja volt, meghazudtolja akkori elnökét *Maurel* ezredest, ki azt állította, hogy a titkos iratokat börtönben felbontatlanul visszaküldte. *Freystädter* erre kijelenti, hogy *Maurel* négy iratot kivett s felbontva odaadta a bírónak. A jelenet ropant izgalmat keltett. *Maurel* ezredes tagadta s csak részben ismerte be. *Freystädter* megnevezi a titkos iratokat.

Labori felkéri a hadbírákat, ne feledjék el, hogy 1894-ben a titkos iratok alapján ítéltek.

Freystädter kijelenti, hogy *Henry* hamisítása benne utólagosan kételyeket támasztott *Dreyfus* bűnösségére vonatkozólag.

Mercier indulatosan megtámadja *Freystädtert* s hazugnak mondja, miből valószínűleg párbaj is lesz.

Végül *Jabel* rajzoló czáfolja meg *Bertillon*ot.

Guérin házán fekete zászló.

Páris, augusztus 26. Még most sem tudják, miért tüzette ki *Guérin* a fekete zászlót. *Desert-abbé,* a *St. Vincent de Paul* templom lelkésze engedelmet kért arra, hogy a bezárkóztott antiszemitaikkal érintkezessék. Az engedelmet megkapta és fél óra hosszat csöngtetett *Guérin*éknél, de választ nem kapott. *Desert* azt mondja, hogy hallgatózott az ajtón és semmiféle neszt nem hallott. Hanem azért mégsem hiheti, hogy a bezárkóztottak öngyilkosságot követtek volna el.

Páris, aug. 26. Tegnap este 11 óra tájban egy ember egy levélcsoomagot akart az ablakon át abba a házba bedobni, a melybe *Guérin* és társai bezárkóztak. A csomag azonban a járdára esett és egy rendőr fölvette. Azt az embert, a ki a csomagot fölhajtotta, letartóztatták. *Guérin* az ablakhoz jött és szidta a rendőröket, azután pedig revolverrel kétszer az utcára lőtt, de senkit sem talált. A lapok nagyobb része azt állítja, hogy a revolverben csak vaktöltés volt, de az *Eclair* jelentése szerint a rendőrség két golyót talált.

Páris, aug. 26. Ma reggel 4 órakor *Guérin*éknél házában egyik ablakán fekete zászlót tüztek ki. Azt hiszik, hogy *Guérin* egyik társa meghalt, de bizonyosat erről nem lehet tudni, mert a bezárkóztottak nem érintkezhetnek a külvilággal.

TAVIRATOK.

A trónörökös házassága.

Bécs, aug. 26. (Saját tud. távirata.) *Ischlben* elterjedt a hire annak, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherceg el fogja jegyezni *Erzsébet* főhercegnőt, *Stefánia* özv. trónörökös leányát. E hirt azonban beavatott körökben igen valószínűlennek tartják s azt hiszik, hogy *Erzsébet* főhercegnőt a württembergi herceg fiának szánták.

Személyi hir.

Bécs, aug. 26. *Fejérváry* báró honvédelmi miniszter tegnap este *Gasteinből* Bécsbe érkezett. (M. T. I.)

A pozsonyi iparkiallitás megnyitása.

Pozsony, aug. 26. (Saj. tud. táv.) A pozsonyi iparkiallitást ma nyitotta meg Pozsony vármegye főispánja a város és megye intelligenciájának jelenlétében. Az ünnepélyes megnyitáson jelen volt a kiállítás fővédnöke, *Frigyes főherceg* is.

Bodsonék vendége.

Páris, aug. 26. A Libre Parole azt hiszi, hogy azt a német embert, a ki Dubreuil vallomása szerint Bodsonéknál mefordult, Clemens Hermannnak hívják. Eszterházy azt írja a *Matin*-ban, hogy Jouast elnökhöz tiltakozást intézett Strong vallomása ellen. (Magy. Táv. Ir.)

Carambol a pályaudvaron.

Budapest, aug. 26. (Saj. tud. táv.) A külső pályaudvaron éjjel két tehervonat összeütközött. A kocsikban s pályatestben irtózatossá rombolás keletkezett. Az összeütközésben szerencsére csak egy fékező sebesült meg könnyedén.

Ujabb tanuk.

Rennes, aug. 26. Megerősítik, hogy a védelem kérésére megidézett újabb tanuk között a következők vannak: Freycinet, Brisson, Picot rajztanár, Weil dr. Dreyfus rabbi és Andrée, Bertulus vizsgálóbíró jegyzője. (Magy. Táv. Ir.)

Diplomaták a szultánál.

Konstantinápoly, aug. 26. A szultán tegnap a szelámlík után kihallgatáson fogadta az angol és francia nagykövetet, továbbá az osztrák-magyar és a német ügyvivőt. Braun báró osztrák-magyar ügyvivő Ferencz József király nevében köszönetet mondott a szultánnak a születése napjára küldött szerencsekívánatokért és bemutatta az átutazóban lévő teheráni osztrák-magyar követet. (Magy. Táv. Ir.)

A pestis.

Páris, aug. 26. A Havas-ügynökségnek jelentik Oportóból: Tegnap nem fordult elő újabb pestis eset. A kormányzó följánlotta lemondását. (Magy. Táv. Ir.)

A san-domingói forradalom.

Frankfurt, aug. 26. A Frankfurter Zeitungnak azt jelentik New-Yorkból, hogy a san-domingói kormánycsapatok Monte Christi mellett súlyos vereséget szenvedtek. (M. T. I.)

Transzvál.

London, aug. 26. Tegnap megint kékkönyvet tettek közzé a transzváli kérdésről. A június 24-iki távirat, a melyben Milner a transzváli kormánynak választott bíróságra vonatkozó javaslatát közli, a javaslat azonnali visszautasítását ajánlja, mert a választott bíróság több kérdést vetne föl, mint a mennyit megoldhatna a nélkül, hogy az idegen beavatkozását kizárná. Már Bloemfonteinben is ismételtén kijelentette Milner, hogy Anglia ilyen beavatkozást soha sem tűrne meg. Milner megjegyzi továbbá, hogy a visszasságok megszüntetése a program legelején áll és míg ez meg nem történik, addig más kérdést nem tárgyalhatnak. A július 26-iki tá-

viratban Chamberlain helyesli Milner nézetét és azt mondja, hogy a jelenlegi helyzetet az utilanderekkel való bánásmód idézte elő. Chamberlain sajnálja, hogy a bloemfonteni konferencián ilyen javaslatok tétettek, de másfelől örül, hogy a választójogra vonatkozó legutóbbi javaslatok már haladást mutatnak. Végül arra utal, hogy ott még nagyobb fontosságú kérdések is elintézendők és azért közös vizsgáló bizottság kiküldését javasolja.

Buluwayo, aug. 26. Milner főkormányzó parancsára Figtreeben letartóztattak egy hollandiai embert, a ki a becsuánokat felbujtogatta.

London, aug. 26. A főparancsnok körlevélben utasította a katonai hatóságokat, hogy tartózkodjanak minden olyan intézkedéstől, a mely idegen hatalmasságokkal szemben bonyodalmakra vezethetne. A körlevél azt mondja egyebek között, hogy idegen államok alattvalói nem kötelezhetők arra, hogy fegyvert fogjanak a köztársaság védelmére. (Magy. Táv. Ir.)

Nyiltér.

Naponta friss ménesi csemege és

gyógyszöllő!

Rohonczy-féle »Tisza-gyöngy«-e

Czukur-Dinnye

a legolcsóbb napi árban.

Ajánlom még tisztán kezelt,

természetes

hegyi-boraimat

a következő előnyös árak mellett:

Kitünő asztali ó-bor

literje 32 kr.

liter 23 és 24 frt

Magyarádi bor literje 40 kr.
Magyarádi pecsenye-bor literje 50 kr.
Asztali veresbor literje 44 kr.
Ménesi veresbor literje 64 kr.

Mindennemü üvegelt **csemege, aszu és pezsgő borok** a legolcsóbb árban.

Gyümölcszállításhoz a legjobb **kosarak** gyári áron kaphatók.

Egy kosár, 5 kiló csemege szöllő bárhova **bérmentve küldve 2 frt.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, N.-Körös-utca, Mertz-ház.

Telofon-összeköttetés. 2-5

KÖZGAZDASÁG.

Vásáráthelyezés, A kereskedelmi miniszter *Berettyó-Ujfalu* községnek megengedte, hogy szeptember hó 15-re eső hetivásárját kivételesen szeptember hó 13-án tartsa meg.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, augusztus 26.

Az irányzat szilárd.

Osztrák hitel	829.—
Magyar hitel	469.—
Allamvasut	763.—
Rimamurányi	544.—

Magyar jelzalog	244.50
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	853.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Bécs, augusztus 26.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	884 1/2
Magyar hitel	891
Allamvasut	848 1/2

Határidők.

Budapest, augusztus 26.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 15,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	8.33
Buza áprilisra	8.62
Tengeri szept.	4.78
Uj tengeri	4.96
Rozs okt.	6.64
Zab okt.	5.25
Káposzta, rrcpeze, aug.	12.10

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. augusztus 26-án

Magyar aranyjárdék 4%	118.—
Magyar koronajárdék	96.80
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	120.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	9975.—
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölesön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	140.—
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	100.—
Osztrák járadék aranyban	118.—
sztrák korona járadék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	137.50
Osztrák magyar bankrészevény	900.—
Magyar hitelbankrészevény	392.50
Osztrák hitelintézeti részvény	385.—
Párisi vista	349.75
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.56
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	120.65
20 márkás arany	47.75

Minthogy a tavasz előrehaladásával **CSE-csemőt, gyermeket és felnőttet** egyaránt fenyeget a **járványok veszélye**, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert **dús szén-savtartalmánál fogva, specificus óvszer** is a **típus, cholera** és a **gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése** ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes **hurutos bélbántalmak** ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglevő **gyomor- és bélhurutot** gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szén-savánál fogva a **gyomor és bél idegeire**; a **gyermekek lázas megbetegedése**inél pedig **nélkülözhetetlen, hűtő húgyhajtó** és a **szomjat csillapító** hatásánál fogva.

— **Kedvelt borvíz.** —

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Ma vasárnap, augusztus hó 27-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután fél 4 órakor. Fél helyárrakkal.

JANI és JUCZI.

Eredeti népies énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Pusztai Béla.

Kezdeté fél 4, vége fél 6 órakor.

Evadbérlés 115. szám.
(Páratlan sz.)

Kisbérlés 115. szám.
(Páratlan sz.)

Este fél 8 órakor. — Rendes helyárrakkal:

CSIKÓS.

Eredeti népszínmű 3 szakaszban, dalokkal és táncokkal.
Irta: Szigligeti Ede.

SZEMÉLYEK:

Özvegy Karvasiné — — — —	Laczkó Aranka
Ormódi Asztolf, fia első férjétől	Iványi A.
Bence, rokonuk — — — —	Várad Miklós.
Kis Bálint, parasztagazda — — — —	Török Károly
Bócsi, leánya — — — —	Komlósi Emma.
Márton, csikós — — — —	Vendrei F.
Andris } bojtárok — — — —	Kassai K.
Ferke } — — — —	Zajngy E.
Vámosi rektor — — — —	Leövey Leo.
Georges, Bence inasa — — — —	Nyárai Antal.
Labdacsué, gazdasszony — — — —	K. Arpási Kata.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár f. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, hétfőn, augusztus hó 28-án

IVÁNFI JENŐ vendégföldről:

A vasgyáros.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Ohnet György.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árlejtési hirdetmény.

A Nagyváradon 1900. évi január hó 1-ére felállítandó kir. főügyészség részére szükséges butorzat és egyéb berendezési tárgyak szállítására a város tanácsának f. évi. augusztus hó 17-én 7688 számú végzése folytán a f. évi szeptember hó 11-ik napján d. e. 10 órakor árlejtés fog tartani.

Az árlejtés tárgyát képező butorzati és egyéb berendezési tárgyak a költségvetés szerint 3066 frt 25 krban vannak előirányozva s ajánlatot az előirányzatban foglalt egységárak alapján % engedéssel lehet zárt ajánlatok által tenni, melyekhez a bánatpénz, vagy az ennek letételét igazoló, a városi pénztár által kiállított letéti jegy is csatolandó.

Az írásbeli zárt ajánlatok alulírott

küldöttségi elnök kezébe legkésőbb 1899. évi szeptember 11-ik napjának d. e. 10 órájáig nyújtható be, amidőn is a beadott ajánlatok az árverelési küldöttség által felbontatni s számvevői egybehasonlítás után elbíráltatni fognak.

A bánatpénz tekintet nélkül az ajánlati összegre, a költségvetési összeg 10 %-a, mely készpénzben vagy óvadékpénzes értékpapirokban tehető le; bánatpénzzel el nem látott, valamint elkésve érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Ajánlattevők a feltételeket és költségvetéseket annak jeléül, hogy azokat ösmerik s magukra nézve kötelezőkül elfogadják, az árlejtés előtt a városi mérnöki hivatalban, hol megtekintés végett a hivatalos órák alatt kitéve lesznek, aláírásukkal ellátni kötelesek.

Ajánlatot az összes szállitmányra, vagy az iparcsoportonkénti berendezési tárgyak szállítására lehet tenni; azonban csakis szakértő vállalkozó, illetve iparos ajánlata vétetik figyelembe.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad város közönségét azonban csak a vonatkozó közgyűlési határozat jogerőre emelkedése esetén kötelezi.

Nagyvárad, 1899. aug. hó 26-án.

Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok, mint az árverelő küldöttség elnöke.

Intelligens uri család

a következő tanévre elvállal keresztény gyermekeket teljes ellátásra gondos felügyelet mellett, a háznál társalgási nyelv a német, esetleg minden tantárgyból privátot is kaphat. Ajánlatot e lap kiadóhivatalába kérek.

217 2-3.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kecsi-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolcsóbb árrban.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piac-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 33-50

Legolcsóbb bevásárlás!

Az összes

nép- és középiskolai

tankönyvek

valamint mindennemű papir, író és rajzeszközök a legjutányosabb áron kaphatók:

SEBŐ J. IMRE könyv- és papirkereskedésében

NAGYVÁRAD, Fő-utca

(Olány-ház.)